

Internet Shutdown:

Extract from Myanmar Centre for Responsible Business' Sector-Wide Impact Assessment (SWIA) on the Information and Communication Technology Sector, September 2015.

Fulfilment of the right to access information also relies on the availability of telecommunications services, including mobile services and the Internet. Clause 77 of the Telecommunications Law grants MCIT the ability to “temporarily suspend a telecommunication service, stop or prohibit any type of communication or use of telecommunication services” when doing so would be “for the benefit of the people”. The lack of a clear legal framework puts mobile operators, and Internet Service Providers (ISPs) at substantial risk of being ordered to shutdown networks or services without clear legal justification, impacting their responsibility to respect human rights such as freedom of expression.

Network shutdowns are regularly used by governments worldwide to stifle free expression by cutting off the means of delivering a message. As more and more people become connected and rely on mobile and Internet services in their day-to-day lives, Government-ordered network and service disruption become increasingly disruptive and dangerous (see Table 36). Blocking of services during protests also impacts freedom of association, and often precedes further human rights violations.

အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုများ:

၂၀၁၅ စက်တင်ဘာတွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြု ဌာနမှ ပြုလုပ်ထားသော မြန်မာ့အိုင်စီတီကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ကောက်နုတ်ချက်။

သတင်းအချက်အလက်ရယူပိုင်ခွင့်ရှိရေးကို အပြည့်အဝ ရရှိခြင်းသည် မိုဘိုင်းဖုန်း ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အင်တာနက်အပါအဝင် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိနိုင်ခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၇ အရ ပို့ဆောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် “အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်” အခြေအနေပေါ်ပေါက်သည့်အခါ “ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ယာယီ ရပ်ဆိုင်းရေး၊ ဆက်သွယ်မှု အမျိုးအစားတစ်ရပ်ရပ် (သို့မဟုတ်) ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများ အသုံးပြုခြင်းကို မပြုလုပ်ရေး၊ တားဆီးထိန်းသိမ်းထားရှိရေး” တို့အတွက် ညွှန်ကြားနိုင်သည်။ ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော ဥပဒေမူဘောင် တစ်ရပ်မရှိပါက မိုဘိုင်းအော်ပရေတာများနှင့် အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေသူများသည် ရှင်းလင်းသည့် ဥပဒေရေးရာ အကြောင်းပြချက် မရှိပဲ ၎င်းတို့၏ ကွန်ရက်များ (သို့မဟုတ်) ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိတ်ပင်ခံရနိုင်သည့် အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လာပါက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေး သားပြောဆိုခြင်း အစရှိသည့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာရမည့် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ကိုလည်း ဆိုးကျိုးသက်ရောက်လာမည် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အစိုးရများက လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခြင်းကို ချိုးနှိမ် ရန်အတွက် အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုများကို ပြုလုပ်ရာတွင် သတင်းဆက်သွယ် ပို့ဆောင်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို ဖြတ်တောက်ခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ နေ့စဉ် လူမှုဘဝတွင် မိုဘိုင်း(လ်)နှင့် အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုအသုံးပြု ချိတ်ဆက်လာကြသည်နှင့်အမျှ အစိုးရက ညွှန်ကြားထားသော ကွန်ရက်ဝန်ဆောင်မှု ဖြတ်တောက်ခြင်းမှာလည်း ပိုမိုမြင့်တက်လာပြီး ပိုမို၍လည်း အန္တရာယ်များလာ သည်။ ဆန္ဒပြစဉ်တွင် ဝန်ဆောင်မှုများအား ပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ သင်းပင်းဖွဲ့စည်းခွင့်ကို ထိပါးသည့်အပြင် အခြားလူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်မှုများအတွက် လမ်းကြောင်းပေးရာ ရောက်သည်။

Myanmar experienced a major Internet disconnection during the Saffron Revolution. In August 2007, protests grew throughout the country in a response to deteriorating economic conditions and political discontent. ICTs facilitated the flow of information from citizen journalists to media outlets around the world. In an attempt to prevent information reaching media outside of Myanmar, particularly regarding police brutality and the killing of protesters, the Government responded by shutting down Internet and mobile phone service. At the time Internet services provided by both MPT and Bagan Cybertech went down from September 29 to October 4, 2007.

This was followed by a partial shutdown from 4-12 October during which access was restricted to late night hours between 22:00 and 04:00.

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေးဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်အတွင်း၌ ပြည်သူများအနေ နှင့် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုကို အကြီးအကျယ် ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပြီးဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးယိုယွင်းလာမှုနှင့် နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများကြောင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် ဆန္ဒပြမှုများ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာသည် ပြည်သူ့သတင်းထောက်များမှ နိုင်ငံတကာမှ မီဒီယာသတင်းဌာနများ သို့ သတင်းအချက်အလက်စီးဆင်းမှုကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပ သို့ သတင်းအချက်အလက်များ စီးဆင်းမှုကို တားဆီးရန်၊ အထူးသဖြင့် ရဲဘက်မှ အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ဆန္ဒပြသူများကို သတ်ဖြတ်မှုများ စသည့် သတင်းများပေါက် ကြားခြင်းကို တားဆီးမှုပြုနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရက အင်တာနက်နှင့် မိုဘိုင်းဖုန်း ဝန်ဆောင်မှုများကို ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က MPT နှင့် Bagan Cybertech တို့၏ အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှုများသည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၂၉ ရက်မှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၄ ရက်အထိ ရပ်တန့်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် အောက်တိုဘာ ၄ ရက်နေ့ မှ ၁၂ ရက်နေ့ကာလတွင်လည်း ၂၂ ဝ နာရီမှ မနက် ၄ နာရီ အတွင်း ဝန်ဆောင်မှု များကို ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။

Box ၁: အစိုးရက ညွှန်ကြားထားသော အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မှုများ သို့မဟုတ် အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှု ပိတ်ပင်ခြင်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ။

Box 1: Impacts of Government-Ordered Shutdowns or Service Disruptions

The impacts on human rights, the economy and national and personal security during network and service disruption can include:

- Restrictions on freedom of expression and access to information that may not be legal, necessary or proportionate.
- Injured people are unable to call emergency services, and emergency services are unable to communicate and locate people.

အင်တာနက်ကွန်ရက်နှင့် အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှု ဖြတ်တောက်ခံထားရစဉ်တွင် ကြုံတွေ့ရနိုင်သော လူ့အခွင့်အရေးသက်ရောက်မှုများ၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာဂယက်များနှင့် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

- လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းအချက်အလက် ရရှိပိုင်ခွင့်တို့တွင် တရားဝင်မဟုတ်သော၊ မလိုလားအပ်သော သို့မဟုတ် အချိုးအစားညီမျှခြင်းမရှိသော ကန့်သတ်ချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြင်း။
- ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိထားသူများအနေနှင့် အရေးပေါ် ဝန်ဆောင်မှုများအား မဆက်သွယ်နိုင်ခြင်းနှင့် အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုများအနေနှင့်လည်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုများ၊ တည်နေရာ ရှာဖွေခြင်းများကို မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း။
- မိမိ၏ မိတ်ဆွေများနှင့် ဆွေမျိုးများ လုံခြုံမှု ရှိ၊ မရှိကို သေချာစွာ မသိသောကြောင့် စိတ်ပူပင်မှုများဖြစ်ပေါ်ရခြင်း။ ဆန္ဒပြမှုများဖြစ်ပေါ် လျက်ရှိသော

- People are unable to assure friends and relatives they are safe, causing panic.
- People are unable to call for help to be rescued from areas where protests are happening.
- Authorities are unable to disseminate important information to move people to safety, or to calm a concerned population.
- Human rights groups are unable to monitor situations effectively.
- Small businesses are unable to operate and livelihoods are affected. For example, businesses are unable to access data held in the cloud.
- Mobile banking transactions, relied on by millions of people, cannot take place.
- Transmission of health information on mobile phones also cannot take place.
- Students cannot access educational material.
- Doctors/ health workers are unable to access research or communicate in real time with each other.
- Other popular services carried out via mobile communications such as voting and birth registration are disrupted.
- Other services dependent on radio network may be disrupted e.g. cashpoints (ATM), public transport information.

In national security emergencies, functioning communications are essential for an effective

နေရာဒေသများမှ ကယ်တင်ရန် အကူအညီတောင်းရာတွင် အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။

- တာဝန်ရှိသူများက လူအများအား လုံခြုံရာအရပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် စိတ်ပူပင်နေသော လူထုကိုအားပေးခြင်း စသည့် သက်ဆိုင်ရာ အရေးကြီးသတင်း အချက်အလက်များကို အသိပေးမဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခြင်း။ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများ မှာလည်း အခြေအနေများကို ထိရောက်မှု ရှိရှိ မစောင့်ကြည့်နိုင်ခြင်း။
- အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို မလုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်လာနိုင်ခြင်း။ ဥပမာအားဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ Cloud တွင်းရှိ သိမ်းဆည်းထားသော အချက်အလက်များကို မရယူနိုင်ခြင်း။ လူသန်းပေါင်းများစွာက ယုံကြည်စွာ အသုံးပြုနေကြသော မိုဘိုင်း(လ်) မှတစ်ဆင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ငွေလွှဲပြောင်းခြင်းများကို မပြုလုပ်နိုင်ခြင်း။
- ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မိုဘိုင်း(လ်)ဖုန်းများသို့ မပို့ဆောင်နိုင်ခြင်း။
- ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများကလည်း ပညာရေးဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများကို မရယူနိုင်ခြင်း။
- ဆရာဝန်များ/ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအနေနှင့် သုတေသနများကို ဝင်ရောက်မကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အရေးကိစ္စတစ်ခုခုဖြစ်လာလျှင် ၎င်းတို့အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုနိုင်မှု မရှိခြင်း။
- မဲပေးခြင်းနှင့် မွေးစာရင်းမှတ်တမ်းပြုပေးခြင်းစသည့် မိုဘိုင်း(လ်)ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုများ မှတစ်ဆင့် လုပ်ဆောင်ရသည့် အခြားလူသိများသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ရပ်တန့်သွားခြင်း။
- ရေဒီယိုအသံလွှင့်လိုင်းများပေါ်တွင် မှုတည်၍ ဆောင်ရွက်နေသော အခြားဝန်ဆောင်မှုများ လည်း ရပ်တန့်သွားနိုင်ခြင်း။ ဥပမာ - အလိုအလျောက် ငွေထုတ်စက်၊ အများပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ။
- နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များတွင် တရားဥပဒေ နှင့်အညီ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများကို ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့်ခြင်းစနစ်ကို ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကို စီစဉ်နေသူများ၏ တည်ရှိရာနေရာရှာဖွေခြင်း၊ ဥပဒေအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း တရားရုံး

lawful interception system to help law enforcement locate and track people planning terrorist activity, subject to the process of law, court authorisation and sufficient oversight.

- Crimes cannot be reported to police via mobile phone. Hostages are unable to communicate with police.

ခွင့်ပြုချက်ရရှိစေခြင်း နှင့် လုံလောက်စွာ စောင့်ကြည့်နိုင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင် ရန် ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

- ပြစ်မှုများကို မိုဘိုင်း(လ်)ဖုန်းမှတစ်ဆင့် ရဲသို့ အကြောင်းမကြားနိုင်ခြင်း။ ဓားစာခံများမှာ ရဲနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆို၍ မရခြင်း။

More recently, Myanmar's Internet access went down for 1 hour and 19 minutes on 5 August 2013. Given its proximity to the anniversary of the 1988 uprising, there was speculation that the outage was intentional, though officially attributed to a damaged fibre optic cable near the SEA-ME-WE 3 submarine cable landing station in Pyapon.

The impact of network shutdowns on freedom of expression is so severe that Special Rapporteurs on freedom of expression from the United Nations (UN), the Organisation of American States (OAS), the African Commission on Human and People's Rights and the Representative on freedom of the media from the Organisation of Security and Co-operation in Europe (OSCE), have all concluded in a Joint Declaration that cutting off access to the Internet can never be justified under human rights law, including on national security grounds: "Cutting off access to the Internet, or parts of the Internet, for whole populations or segments of the public (shutting down the Internet) can never be justified, including on public order or national security grounds. The same applies to slow-downs imposed on the Internet or parts of the Internet."

ထို့အပြင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ အင်တာနက် ရယူသုံးစွဲမှုမှာ ၁ နာရီ ၁၉ မိနစ်စာမျှ ရပ်တန့်သွားခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ အရေးအခင်းဖြစ် ပွားခဲ့သော နေ့ရက်နှင့် နီးကပ်နေသောကြောင့် ထိုသို့ အင်တာနက်ရပ်တန့်သွား မှုမှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်ခဲ့ကြသော်လည်း အများပြည်သူ အတွက် အကြောင်းပြချက်မှာမူ ဖျာပုံမြို့ရှိ ရေအောက်ကေဘယ်(လ်) တည်ရှိရာ SEA-ME-WE နားတွင် ပျက်စီးနေသော ဖိုင်ဘာကေဘယ်(လ်)ကြောင့်သာ ထိုသို့ဖြစ်ရသည်ဟု အကြောင်းပြချက်ပေးခဲ့ကြသည်။

အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုသည် - လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားပြောဆိုခွင့် အပေါ်တွင် ပြင်းထန်စွာ သက်ရောက်မှုရှိပြီး ကုလသမဂ္ဂမှ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသား ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ အထူးအစီရင်ခံတင်ပြသူများ (UN)၊ အမေရိကန်ပြည်နယ်များဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း (OAS)၊ လူသားနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဖရိကန်ကော်မရှင် နှင့် အီးယူ လုံခြုံရေးနှင့်ပူးပေါင်းရေးအဖွဲ့မှ မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ် (OSCE) တို့က ပူးပေါင်းကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေအရ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုအား နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအပါအဝင် မည်သည့်အကြောင်း ပြချက်မျိုးဖြင့်မျှ မဖြတ်တောက်သင့်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြသည်။

"နေရာတစ်ခုတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော လူများအားလုံး၊ သို့မဟုတ် လူတစ်ချို့၏ အင်တာနက်ရယူသုံးစွဲမှု၊ သို့မဟုတ် အင်တာနက်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်း များ စသည်တို့ကို ဖြတ်တောက်လိုက်ခြင်းသည် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအရ သော်လည်းကောင်း၊ အများပြည်သူကြား အကြမ်းဖက်မှုများကို နှိမ်နင်းရေး ရှုထောင့်အရ သော်လည်းကောင်း (public order) လျော်ကန်မှုမရှိပါ။ အင်တာနက်၊ သို့မဟုတ် အင်တာနက် နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများကို နှေးကွေးအောင် ပြုလုပ်လျှင်လည်း ထိုနည်း တူပင်ဖြစ်သည်။"

In a second Joint Declaration, they concluded that shutting down entire parts of communications systems (mobile and Internet) during times of conflict can never be justified under human rights law.

“...using communication ‘kill switches’ (i.e. shutting down entire parts of communications systems)... are measures that can never be justified under human rights law.”

While these statements cover Internet shutdowns and network shutdowns in conflict situations, there is ambiguity as to the impact of mobile shutdowns in a Government proclaimed ‘emergency’.

The Government of Myanmar has an opportunity for leadership in this area by committing to a ‘no shutdown’ policy, and only taking control of telecommunications networks in the most urgent of circumstances, for example a natural disaster of the scale of Cyclone Nargis that hit the country in 2008 where control of the network may be necessary to organise rescue operations. Table 37 identifies key points for legislation on network

shutdown which could underpin such a ‘no shutdown’ commitment.

Box 2: Key points for legislation on Network Shutdown to demonstrate a shutdown is necessary and proportionate:

- Network shutdowns impacting the entire country should not be authorised.
- A shutdown must only be invoked if there is a real and imminent threat to national security or a national emergency, and a request must specify the reason for the shutdown.

ဒုတိယမြောက် ပူးပေါင်းကြေညာချက်တွင်လည်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားစဉ် ဆက်သွယ်ရေး စနစ်တစ်ခုလုံး (မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်)ကို ပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအရ မည်သို့မျှ လျော်ကန်မှုမရှိဟူ၍လည်း နိဂုံးချုပ်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

“... ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ “kill switches” များကို အသုံးပြုခြင်း (ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ရှိ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကို ပိတ်ပင်ခြင်း) သည် လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအရ မည်သို့မျှ လျော်ကန်မှုမရှိပါ”

ယခုထုတ်ပြန်ချက်များတွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာ အခြေအနေများရှိ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုနှင့် ကွန်ရက်ပိတ်ပင်မှုများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော်လည်း အစိုးရက တရားဝင်ကြေညာထားသော ‘အရေးပေါ်အခြေအနေ’ရှိ မိုဘိုင်းဆိုင်ရာ ပိတ်ပင်မှုများ၏ သက်ရောက်မှု အပိုင်းတွင်မူ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် ‘ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများ ပိတ်ပင်မှုမပြုရ’ မူဝါဒကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်၍ ဦးဆောင်မှုပြုရန် ယခုအချိန်အခါတွင် အခွင့်အရေးရှိနေသေးသည်။ ထို့အပြင် အရေးအကြီးဆုံး အခြေအနေများတွင်သာ ဆက်သွယ်ရေးကွန်ရက်များကို ထိန်းချုပ်မှုပြုလုပ်ခြင်း၊ ဥပမာအားဖြင့်

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတွင်းရိုက်ခတ်ခဲ့သော ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်ကဲ့သို့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မျိုး ကျရောက်လျှင်သာ ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကွန်ရက်ထိန်းချုပ်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ ဇယား ၃၇ တွင် ကွန်ရက်ဖြတ်တောက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအတွက် အရေးအကြီးဆုံး အချက်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားပြီး ယင်းအချက်များသည် ‘ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများ ပိတ်ပင်မှုမပြုရ’ မူဝါဒလမ်းစဉ်ကို တစ်စိုက်မတ်မတ် လုပ်ဆောင်ရန် အထောက်အပံ့ပေးသည်။

Box ၂: အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အင်တာနက် ပိတ်ပင်မှုသည် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် အချိုးအစားညီမျှမှုရှိကြောင်းကို ဖော်ပြခြင်းဆိုင်ရာ အဓိက အချက်များ။

- တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် သက်ရောက်သော အင်တာနက်ဖြတ် တောက်မှုများကို တရားဝင် ခွင့်ပြုခြင်း မလုပ်သင့်ပေ။
- နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကို အမှန်တကယ် ထိခိုက်လုနီးပါးဖြစ်လာမှသာ၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်လာမှသာ အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုကို ဆောင်ရွက်သင့်ပြီး မည်သည့်အကြောင်းပြချက်ကြောင့် ထိုသို့ အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုအား လုပ်ဆောင်ရကြောင်း ဖော်ပြရမည် ဖြစ်သည်။

- These situations must be prescribed by law, including which bodies or agencies are authorised to make a network shutdown request.
- A shutdown request must be approved or authorised by the highest level of the government.
- There must be a clear request process, with limited actors allowed to make the request to operators, and a designated person in the operator to receive the request.
- The shutdown request to the network operators must be in writing.
- The request must specify the duration and geographical reach of the shutdown, and demonstrating direct material necessity.
- Shutdowns should be limited in duration and geographical area.
- Where possible, the public must be informed of the shutdown, the duration, geography and services affected.
- Each shutdown must be logged/recorded, and a list published annually.

The public must have access to emergency services.

- The legislation must be subject to review, including a review of each shutdown by an independent oversight body.

- ဤအခြေအနေများကို ဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားရမည်ဖြစ်ပြီး မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ သို့မဟုတ် မည်သည့်အစိုးရဌာနများက အင်တာနက်ကွန်ရက် ဖြတ်တောက်မှုဆိုင်ရာ တောင်းဆိုမှုကို ပြုလုပ်ရန် အာဏာရှိကြောင်းကိုလည်း ပါဝင်ထည့်သွင်းရမည်။
- ထိုသို့ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုဆိုင်ရာ တောင်းဆိုချက်ကို အစိုးရ၏ အာဏာအရှိဆုံးအဆင့်မှ သဘောတူရမည်။ သို့မဟုတ် တရားဝင်ခွင့် ပြုပေးရမည်။
- အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ရန် တောင်းဆိုရာတွင် ရှင်းလင်းပြတ်သားသော လုပ်ငန်းစဉ်ရှိရမည်။ အော်ပရေတာများကို တောင်းဆိုချက်ပြုလုပ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို သီးသန့်သတ်မှတ်ပေးထားရန်နှင့် အော်ပရေတာဘက်မှလည်း တောင်းဆိုမှုကို လက်ခံရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း သတ်မှတ်ပေးထားရမည် ဖြစ်သည်။
- အော်ပရေတာများကို အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ရန်တောင်းခံရာတွင် စာဖြင့် ရေးသား၍သာ တောင်းဆိုရမည်။
- တောင်းဆိုချက်တွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှု အချိန်အတိုင်းအတာနှင့် ဖြတ်တောက်မည့် နေရာဒေသကို ဖော်ပြပေးရမည်ဖြစ်ပြီး အဘယ်ကြောင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားရမည်။
- အင်တာနက်ပိတ်ပင်မှုများကို အချိန်အတိုင်းအတာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် နေရာဒေသအားဖြင့် ကန့်သတ်ချက်များ ပြုလုပ်သင့်သည်။
- ဖြစ်နိုင်လျှင် ပြည်သူလူထုကို အင်တာနက် ဖြတ်တောက်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အချိန်မည်မျှကြာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သည့်နေရာများတွင် ဖြတ်တောက်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ ထိခိုက်သက်ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးအကြောင်းကြားရမည်။
- အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုတစ်ခုစီတိုင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုစာရင်းကို အများပြည်သူ သိရှိစေရန် နှစ်စဉ် ထုတ်ပြန်ကြေညာရမည်။
- အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားသော နေရာဒေသများရှိ ပြည်သူလူထုသည် အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှုများကို မဖြစ်မနေ ရယူအသုံးပြုနိုင်မှုရှိရမည်။
- အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုတစ်ခုစီတိုင်းကို လွတ်လပ်သော ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့တစ်ရပ်က ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်းအပါအဝင် ဥပဒေကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရမည်။

- **Clarify and limit the Telecommunications Law provisions on telecommunications network shutdowns** in line with international standards. A suspension of telecommunication services (mobile and/or landline) must be prescribed by law and only invoked if there is a real and imminent threat to national security or a national emergency. There must be a clear and transparent process around who is authorized to make a shutdown request, it should be limited in geography, scope and duration, and should be publicly reported after the fact. Network shutdowns affecting the whole country should never be authorised.
- **Make a commitment not to shut down the network during the upcoming elections.** Instead put in place plans to deal with potential emergencies, such as appropriate restrictions on the circulation of mass messages inciting violence and hate speech.
- **Do not prevent companies from reporting** on the nature and number of requests they receive from the Government of Myanmar for lawful interception, communications data, content removal or blocking of websites, or requests for network shutdowns.

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအတွက်အကြံပြုချက်များ:

- ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ရက်အား ရပ်ဆိုင်းပိတ်ဆို့မှုကို ခွင့်ပြုထားသည့် ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ အကန့်အသတ်ထားရှိပါ။ ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြပါ။ တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှုများ (မိုလ်ဘိုင်းနှင့်/သို့မဟုတ် ကြိုးဖုန်းလိုင်းများ) ကို အသုံးပြုခွင့်အား ရပ်ဆိုင်းခြင်းကို တရားဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းကို နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအပေါ် အမှန်တကယ် ခြိမ်းခြောက်နေသည့် အခြေအနေမျိုးနှင့် အရေးပေါ် အခြေအနေမျိုးတွင်သာ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ မည်သူက ရပ်ဆိုင်းပိတ်ဆို့ခွင့်အမိန့် ထုတ်ပြန်ခွင့်ရှိသည်ဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် ပွင်းလင်းမြင်သာစွာ သိရှိနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ထားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ရပ်ဆိုင်းပိတ်ဆို့မိန့်သည် နယ်မြေ၊ နယ်ပယ်၊ အချိန်မည်မျှကြာသည်ကို သတ်မှတ်သင့်ပြီး ဖြစ်ရပ်များကို အများပြည်သူရှိရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာသင့်ပါသည်။ ပိတ်ဆို့မှုသည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအထိ သက်ရောက်မှုရှိလျှင် ရပ်ဆိုင်းပိတ်ဆို့ခြင်းကို လုံးဝ ခွင့်မပြုသင့်ပါ။
- လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲကာလများတွင် ကွန်ရက်ပိတ်ဆို့မှုကို မပြုလုပ်ရန် ကတိကဝတ်ပြုလုပ်ပါ။ ၎င်းအစား အမုန်းတရားများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော သတင်းစကားများဖြန့်ဝေခြင်းကို သင့်လျော်သည့် ကန့်သတ်ချက်များကဲ့သို့သော အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲချမှတ်ထားပါ။
- ဥပဒေနှင့်အညီ သတင်းအချက်အလက် ကြားဖြတ်ရယူခွင့်ကို အသုံးပြုခြင်း၊ ဆက်သွယ်ပြောဆိုသည့် အချက်အလက်များကို ရယူခြင်း၊ အင်တာနက်စာမျက်နှာများ၌ ပါဝင်သော တချို့အချက်အလက်များကို ဖယ်ရှားစေခြင်း၊ ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ကွန်ရက်အား ရပ်ဆိုင်းပိတ်ပစ်စေခြင်းတို့ကို မြန်မာအစိုးရမှ တောင်းဆိုသည့်အခါ တောင်းဆိုသည့် အကြိမ်အရေအတွက်၊ တောင်းဆိုသည့်အကြောင်းရင်းနှင့် အကြောင်းအရာစသည်တို့ကို ကုမ္ပဏီများမှ အများပြည်သူသိရှိအောင် သတင်းထုတ်ပြန်ခြင်းများကို တားဆီးမှုများ မပြုလုပ်ရန်။

Recommendation to Companies:

- Proactively report on the requests received from the Myanmar Government (at all levels) for lawful interception, communications data, content removal and website blocking, and requests for network shutdowns, in order to stimulate further transparency around what the Government is asking companies to do and how companies are responding.

ကုမ္ပဏီများအတွက် အကြံပြုချက်များ:

- ဥပဒေနှင့်အညီ ကြားဖြတ်ရယူခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေး အချက်အလက်များ၊ အင်တာနက်စာမျက်နှာ၌ ပါဝင်သော အချက်များကို ဖယ်ရှားစေခြင်းများနှင့် စာမျက်နှာများအား ပိတ်ဆို့ခြင်းနှင့် ကွန်ရက်အား ရပ်ဆိုင်းပိတ်ဆို့စေခြင်းများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရထံမှ တောင်းဆိုမှုများ လက်ခံရရှိမှုများ အပေါ်(အဆင့်တိုင်း) မြန်မြန်ဆန်ဆန် သတင်းထုတ်ပြန်ရန်။ အစိုးရမှ ကုမ္ပဏီ

များအား တောင်းဆိုသည့်အချက်များကို ကုမ္ပဏီများဘက်မှလည်း မည်သို့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သည်ကို ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိစေရေးအတွက် အားပေးလှုံ့ဆော်ပြသရာရောက်မည်ဖြစ်သည်။

